

Povijest Đurđevca

Carek, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:111:335683>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-27**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

HRVATSKI STUDIJI

Martina Carek

POVIJEST ĐURĐEVCA

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, kolovoz 2019.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

HRVATSKI STUDIJI

ODSJEK ZA POVIJEST

Martina Carek

POVIJEST ĐURĐEVCA

ZAVRŠNI RAD

Mentor: izv. prof. dr. sc. Darko Vitek

Zagreb, kolovoz 2019.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
1.1 Historiografija	2
2. Đurđevac u srednjem vijeku.....	4
2.1. Gospodari Đurđevca u srednjem vijeku.....	4
2.3. Utvrda Stari grad Đurđevac	6
3. Turska osvajanja – uloga Đurđevca	8
3.1. „Legenda o Picokima“	9
4. Đurđevačka pukovnija	10
5. Đurđevac u 19. i 20. stoljeću.....	12
5.1. Župna crkva sv. Jurja.....	13
5.2. „Hrvatska Sahara“	14
5.3. Znameniti Đurđevčani	15
6. Zaključak	16
7. Bibliografija.....	17
8. Prilozi	19

Ključne riječi: *Đurđevac, Hrvatska Sahara, legenda, Picoki, Stari grad, turska osvajanja, Podravina, đurđevačka pukovnija*

Sažetak:

U radu je obuhvaćena povijest grada Đurđevca od srednjovjekovnog razdoblja do 20. stoljeća. Opisana je utvrda Stari grad Đurđevac koja je jedan od najstarijih fortifikacijskih objekata sjeverozapadne Hrvatske. Naglasak je na nemirnom razdoblju turskih osvajanja i razvoju grada kada je bio u sklopu đurđevačke pukovnije. Opisane su gradske znamenitosti i značajnije osobe đurđevačke Podravine.

1. Uvod

Grad Đurđevac se nalazi u srednjoj Podravini, u ravničarskom predjelu omeđen dvjema prirodno-geografski cjelinama, a to su rijeka Drava i obronci gore Bilogore. Nastanak grada uvjetovan je povoljnim položajem na povišenom pješčanom humku omeđenim nekadašnjim močvarnim područjem. To je pogodovalo sustavu obrane u nesigurnim srednjovjekovnim vremenima. Danas je Đurđevac na povoljnom prometnom položaju uz Podravsku magistralu i željezničku prugu te je vrlo dobro povezan s drugim gradovima. Grad je okružen manjim prigradskim naseljima i općinama Kalinovac, Virje, Podravske Sesvete, Molve i Ferdinandovac. U upravno-administrativnom smislu pripada Koprivničko-križevačkoj županiji i sa svojih 8264 stanovnika¹, prema posljednjem popisu stanovništva iz 2011. godine, treći je grad po veličini u županiji. Đurđevac je danas najpoznatiji po dvije zanimljivosti. Prva je naziv grada kao *Grad Picoka*, a druga je da se na njegovom teritoriju nalazi posljednja europska pustinja poznatija kao *Hrvatska Sahara* ili *Đurđevački pijesci*.

Svrha pisanja ovog rada je opisati povijest grada Đurđevca, od njegovog prvog spomena, preko nemirnog razdoblja turskih osvajanja u 16. stoljeću, sve do današnjeg dana. Iako je izazov sažeti stoljeća povijesti i kontinuiteta postojanja jednog grada u nekoliko kraćih poglavlja, u ovom radu nastojat ću iznijeti pregled najvažnijih događaja koji su obilježili povijest grada Đurđevca. Neizostavni čimbenik postojanja grada je srednjovjekovna utvrda Stari grad uz koji se veže čitava njegova povijest, ali i današnja kulturna manifestacija

¹Hrvatski zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm>, pristup ostvaren 31. srpnja 2019.

Picokijada temeljena na poznatoj *Legendi o Picokima*. Nadalje, u radu je obrađeno razdoblje Đurđevca u sklopu Vojne krajine te razvoj grada nakon razvojačenja. Naglasak je i na gradskim znamenitostima i poznatim osobama đurđevačke Podravine čiji doprinos promicanju kulture podravskog kraja stanovnici grada Đurđevca baštine.

Glavno polazište za proučavanje navedene tematike koristila sam kao izvore radove povjesničara koji su detaljno obradili zavičajnu povijest podravskog kraja. Uvelike mi je poslužila i konzervatorska studija nastala 1985. godine prilikom arheoloških iskopavanja oko utvrde Stari grad. Isto tako, relevantni podaci o današnjem ustroju grada i glavnim znamenitostima lako se mogu pronaći na službenim internet stranicama grada Đurđevca, Muzeja grada Đurđevca i Turističke zajednice grada Đurđevca.

1.1 Historiografija

Preduvjet pisanju ovoga rada bilo je temeljno upoznavanje s historiografijom đurđevačke Podravine. Tako su neka historiografska imena nezaobilazan izvor za pristupanje temi.

Na prvom mjestu to je dr. Rudolf Horvat (1873.-1947.). Svojim velikim stvaralačkim opusom dao je temelje podravskoj historiografiji. U svojim radovima je iznosio povijesne podatke na temelju arhivskih izvora.² U knjizi *Hrvatska Podravina – Pretisak*, koju sam koristila u ovom radu, autor piše o srednjovjekovnim zbivanjima na prostoru Podravine i govori o pojedinim župama i selima iz kojih su nastala današnja naselja i općine.

Drugi važan povjesničar i geograf je dr. Dragutin Feletar (1941.-). On je bio glavni pokretač *Podravskog zbornika* te je dao poticaj osnivanju niza udruga i društava čiji je cilj njegovanje kulturne i povijesne baštine podravskog kraja.³ Njegovo važno djelo je *Podravina – Općine Koprivnica, Đurđevac, Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti*, i kao takvo uvelike mi je poslužilo u razumijevanju đurđevačke prošlosti. Korisna knjiga jest i *Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske* koju je napisao u suautorstvu s Tomislavom Đurićem.

Nadalje, vrijedna je monografija franjevca Paškala Cvekana *Đurđevac - kakav nije poznat*, u kojoj autor uz crkvenu povijest grada Đurđevca opisuje i kulturno-društveni razvoj grada. Autor je niza monografija o podravskim mjestima.

Autor Mato Kudumija napisao je knjigu *Đurđevac u svijetu i vremenu* (1968.) u kojoj

²Petrić, Hrvoje (2004.). „O podravskoj historiografiji“ u *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, Vol. 3, No.5, str.: 124.

³Isto, 136.

daje kratke opise kontinuiteta života od prapovijesnog doba, ali naglasak je na društvenom životu 20 st., tj, razdoblju nakon 2.svjetskog rata.

Svoj doprinos dao je i autor Ivan Hodalić, po struci dipl. ing. agronomije, knjigom *Iz povijesti đurđevačke Podravine – kako su krajišnici „zarobili“ Napoleona 1796.godine*. Zanimljivo je što se u njoj autor osvrnuo na vojnu povijest i prati na kojim su sve europskim ratištima sudjelovali đurđevački krajišnici te kakav je bio njihov uspjeh na bojišnicama od sredine 18. stoljeća pa sve do raspada Austro-ugarske Monarhije.

Za bolje razumijevanje srednjovjekovnog razdoblja poslužila sam se knjigom *Podravina u srednjem vijeku* autora Ranka Pavleša. Autor se bavi proučavanjem povijesne topografije sjeverozapadne Hrvatske, a u navedenoj knjizi naglasak je stavljen na đurđevačko srednjovjekovno vlastelinstvo, njegove posjede te organizaciju i strukturu.

Od osobite važnosti također je i knjiga profesora Hrvoja Petrića *Pogranična društva i okoliš – Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17. stoljeću*. Knjiga je posvećena ekohistoriji te objašnjava prirodne procese i društvene promjene. Ovim iscrpnim djelom autor je dao značajan doprinos hrvatskoj historiografiji ranog novog vijeka, a svojim interdisciplinarnim pristupom temi dao novi pogled na urbani razvoj i kretanje stanovništva, između ostalog, i đurđevačke Podravine.

Potaknut Petrićevim znanstvenim radom, mladi autor i povjesničar Nikola Cik, izdao je knjigu *Ekohistorija Đurđevca i Virja u drugoj polovici 18. stoljeća*. Smatram da je i ona vrijedna kao relevantan izvor za daljnje proučavanje povijesti grada Đurđevca.

2. Đurđevac u srednjem vijeku

Srednjovjekovno naselje Đurđevac povjesničari promatraju u okviru đurđevačko-prodavizkog vlastelinstva. *Prodaviz* (Prodavić) naziv je za nekadašnju utvrdu smještenu u obližnjem naselju, današnjem Virju. U pisanim izvorima prvi spomen Đurđevca potječe iz 1267. godine kao selo sv. Jurja. Taj izvor je pisana isprava hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV.⁴ U popisu župa Zagrebačke biskupije 1334. godine te 1501. spominje se župa Đurđevac.⁵ Ipak, postoje određene dileme i različita tumačenja od strane povjesničara oko srednjovjekovnog položaja naselja. Franjevac Paškal Cvekan smatra da je selo sv. Jurja bilo smješteno južnije od današnjeg naselja, udaljenije od same utvrde Stari grad, te da je tu postojao stariji kaštel, na mjestu tj. lokalitetu *Pri turnu* ili *Leščanova greda*.⁶ S njegovom tvrdnjom slaže se i autor Nikola Cik koji navodi kako su se stanovnici tog naselja u kasnijem razdoblju preselili bliže utvrđi Stari grad uslijed osmanskih pustošenja.⁷ S druge strane, Ranko Pavleš nastoji opovrgnuti te teze temeljem topografije i smješta naselje bliže utvrđi temeljem dokumenta iz 1237. godine u kojem se govori o podjeli imanja *Oxzeu Sengurg* (Selo svetog Jurja).⁸ Sustavna arheološka istraživanja novijeg datuma mogla bi uskoro potvrditi neke pretpostavke, ali i rasvijetliti prošlost prvotnog naselja sv. Jurja.

2.1. Gospodari Đurđevca u srednjem vijeku

Od 14. stoljeća pa sve do sredine 16. stoljeća izmjenjivali su se brojni vlasnici đurđevačkog, tada najvećeg, posjeda Križevačke županije. Kralj Karlo Robert I. Anžuvinc (1301.-1342.) darovao je đurđevački posjed banu Mikcu (Mihaljeviću). Ban Mikac je vršio službu slavonskog bana u razdoblju od 1325. do 1342. godine.⁹ Nakon smrti bana Mikca, posjed je ostao u vlasništvu njegovih potomaka. Najvjerojatnije je došlo do podjele posjeda na više dijelova, pošto je ban Mikac imao pet sinova.¹⁰ Iz izvora se saznaje kako je Stjepan Prodavić, unuk bana Mikca, ostao bez đurđevačkog posjeda krajem 14. stoljeća kada mu ga

⁴Obad Šćitaroci, Mladen - Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.). *Dvorci i perivoji u Slavoniji od Zagreba do Iloka*. Šćitaroci, Zagreb. str: 144.

⁵Zvonar, Ivica (2011.). „Nekoliko crtica o povijesti Đurđevca“ u *Cris*, Vol.12., No.1. str: 291.

⁶Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. Skupština općine Đurđevac, Đurđevac. str: 23.

⁷Cik, Nikola (2016.). *Ekohistorija Đurđevca i Virja u drugoj polovini 18. stoljeća*. Meridijani, Samobor. str: 23, 24.

⁸Pavleš, Ranko (2013.). *Podravina u srednjem vijeku*. Meridijani, Koprivnica. str: 137.

⁹Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 18.

¹⁰Kruhek, Milan – Jeras, Pohl, Zlata – Jagić, Željko (1995.). *Đurđevac – stari grad* – Konzervatorska studija. Regionalni zavod za zaštitu spomenika u Zagrebu, Zagreb. str: 5.

kralj Sigismund oduzima zbog sukoba i napada na kraljeve pristaše.¹¹ Godine 1401. kralj Sigismund daruje posjed ugarskom palatinu Detriku Bebeku od Pelšeca, da bi mu 1420. godine ponovo pripao u vlasništvo.¹² Kroz 15. stoljeće, točnije do 1477. godine, đurđevački posjed često mijenja svoje gospodare. Redom su to bili: Nikola Prođavić, braća Matko i Petar Talovac, grofovi Celjski, Ivan Hunyadi, Ivan Vitovac, Matija Korvin te konačno obitelj Ernušt od Čakovca.¹³

Ivan Ernušt bio je podrijetlom židov iz Švedske. U Ugarskoj je stekao veliki imetak i često je posuđivao novac kralju Matiji Korvinu, čiji su ratni podvizi potraživali velika financijska sredstva. Tako je kralj u zamjenu za novac Ernuštu dao visoku čast i službu, ali i posjede i gradove. Među njima bio je i Đurđevac. Uz to, Ernušt je kupio i grad Koprivnicu s posjedima te cijelo Međimurje. Iz toga proizlazi nadimak Ivana Ernušta – Čakovečki.¹⁴ Nakon njegove smrti, posjedi ostaju u obitelji te njegovi sinovi i potomci upravljaju njima sve do 1541. godine. Te godine umire Ernuštov praunuk Gašpar Ernušt, posljednji muški član obitelji.¹⁵ Po tadašnjem zakonu, svi posjedi obitelji Ernušt trebali su pripasti kralju Ferdinandu I. Habsburškom.¹⁶ Tome se usprotivio hrvatski ban Petar Keglević, koji je nastojao zadržati Ernuštove posjede za svoju kćer Anu, udovicu Gašpara Ernušta.¹⁷ Kralj mu je iz tog razloga oduzeo bansku čast, ali usprkos tome, Keglević je zadržao posjede pod svojom kontrolom do 1546. godine.¹⁸ Novi hrvatski ban Nikola Šubić Zrinski, zarobio je Petra Keglevića 1546. u Čakovcu po kraljevu nalogu. Kralj Ferdinand zatim određuje baruna Luku Sekelja, kapetana kraljevske vojske, da zauzme utvrde Đurđevac, Koprivnicu i Virje kako bi se održavao sustav obrane od Turaka, koji su u tom razdoblju već opustošili krajeve Slavonije do Virovitice te predstavljaju veliku prijetnju za podravski prostor.¹⁹ Tada završava razdoblje đurđevačke povijesti kao plemićkog posjeda i on ulazi pod izravnu kraljevsku vlast u sklopu sustava obrane od Turaka, kasnije poznatijom kao Vojna krajina.

¹¹Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 21.

¹²Isto, 26.

¹³Obad Šćitaroci, Mladen - Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.). *Dvorci i perivoji u Slavoniji od Zagreba do Iloka*. str: 146.

¹⁴Horvat, Rudolf (1997.). *Hrvatska Podravina – Pretisak*. Hrvatsko povijesno društvo Koprivnica i nakladna kuća „Dr.Feletar“ Koprivnica, Koprivnica. str: 12.

¹⁵Isto, 13.

¹⁶Ferdinand I. Habsburški okrunjen je za Hrvatsko-ugarskog kralja 1527. godine i tada započinje razdoblje hrvatske povijesti u sklopu Habsburške Monarhije. Umro je 1564. godine.

¹⁷Horvat, Rudolf (1997.). *Hrvatska Podravina – Pretisak*. str: 13.

¹⁸Isto, 13.

¹⁹Horvat, Rudolf (1997.). *Hrvatska Podravina – Pretisak*. str: 14,15,16.

2.3. Utvrda Stari grad Đurđevac

Slika 1. Utvrda Stari grad Đurđevac

Izvor: Grad Đurđevac <https://djurdjevac.hr/o-durdevcu/povijest/>, pristup 3. kolovoza 2019.

Utvrda Stari grad Đurđevac jedna je od najstarijih utvrda u Podravini i čitavom dijelu sjeverozapadne Hrvatske. Postoje različita mišljenja povjesničara glede nastanka utvrde. Pouzdanih podataka o prvotnoj izgradnji nema. Neki smatraju da je utvrda izrađena u prvoj polovici 14. stoljeća, dok je neki smještaju u drugu polovicu 14. stoljeća.²⁰

Ova reprezentativna nizinska fortifikacijska utvrda više puta je kroz stoljeća dograđivana i popravljana, da bi danas zadržala izgled koji je prikazan na slici br.1.²¹ Pravi dokaz o postojanju utvrde je kamena ploča iz 1488. godine s urezanom godinom i imenom Sigismunda Ernušta, tadašnjeg gospodara grada. Ta ploča bila je postavljena na samom ulazu u Stari grad i moguće je tada bio neki građevni pothvat koji je utvrdi dao oblik koji je poznat iz kasnijih opisa utvrde iz 16. stoljeća.²²

Sredinom 16. stoljeća, u vrijeme najveće turske opasnosti za podravski kraj, rađeni su popravci i obnova utvrde i mosta koji je vodio do nje kroz tadašnje močvarno područje kojim je utvrda bila okružena. Sredstva za obnovu odobravalo je Dvorsko ratno vijeće i sam kralj, a obavezu o davanju radne snage i održavanja utvrde imalo je hrvatsko plemstvo. Iz toga je

²⁰ Obad Šćitaroci, Mladen - Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.). *Dvorci i perivoji u Slavoniji od Zagreba do Iloka*. str: 144.

²¹ Feletar, Dragutin (1988.). *Podravina – Općine Đurđevac, Koprivnica i Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti*. Centar za kulturu – OOUR Muzej grada Koprivnice, Koprivnica. str: 71.

²² Kruhek, Milan – Jeras, Pohl, Zlata – Jagić, Željko (1995.). *Đurđevac – stari grad* – Konzervatorska studija. Regionalni zavod za zaštitu spomenika u Zagrebu, Zagreb. str: 7.

jasno kako je uloga utvrde kroz 16. stoljeće, ali i cijelo razdoblje koje je uslijedilo sve do razvojačenja Vojne krajine 1871.²³, bila obrambenog i vojnog karaktera.

Utvrda doživljava svoju prenamjenu za građanske potrebe nakon ukinuća Vojne krajine. Tako je u njoj bila smještena djevojačka škola Sestara Milosrdnica (1892-1909.)²⁴, zatim vojarna, pa pučka škola. Prostor utvrde također su koristila razna društva i udruge za svoje sastanke, te je u njoj bila smještena i stolarska zadruga do 1967. godine. Nadalje, prostor je korišten i za potrebe Narodnog sveučilišta, različitih ureda te je tamo bila smještena Radio postaja Đurđevac.

Danas je prostor utvrde potpuno obnovljen i tamo su smješteni restoran i pivnica te Muzej grada Đurđevca. Muzej se temelji na donacijama zavičajnih umjetnika. Najznačajnija je likovna zbirka koju je donirao poznati slikar naive Ivan Lacković Croata, rodom iz okolice Đurđevca, točnije iz mjesta Batinske u sklopu Općine Kalinovac. Uz njegove likovne radove, koji čine stalni postav muzeja, nalaze se još radovi Ivana Generalića, Mije Kovačića i Ivana Večenaja.²⁵ U muzeju se često održavaju različite izložbe što doprinosi kulturnom životu Đurđevca i njegovih stanovnika.

Oko utvrde se svake godine krajem mjeseca lipnja održava scenski nastup uprizorenja *Legende o Picokima*, o čemu će više riječi biti u nastavku rada. Tijekom 1985. i 1986. godine su uz utvrdi izvršena arheološka iskopavanja. Tada su potvrđeni stari nacrti utvrde iz razdoblja turske opasnosti, ali su otkriveni i neki novi elementi važni za rekonstrukciju đurđevačke povijesti. Pronađeno je šest slojeva gradnje Starog grada, što upućuje na snažno graditeljstvo, ali i važnost utvrde.²⁶

²³Vojna krajina razvojačena je 8. kolovoza 1873., a do potpunog sjedinjenja prostora s maticom zemljom došlo je tek 1881. godine. 1871. godine ukinuti su Varaždinski generalat i Đurđevačka pukovnija te pripojeni civilnoj Hrvatskoj pod vlast hrvatskog sabora i bana. Hrvatski povijesni portal, <https://povijest.net/nastanak-i-ukidanje-durdevacke-pukovnije-i-varazdinskog-generalata/>, pristupljeno 10. kolovoza 2019.

²⁴Obad Šćitaroci, Mladen - Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.). *Dvorci i perivoji u Slavoniji od Zagreba do Iloka*. str: 149.

²⁵Muzej grada Đurđevca <https://muzej-djurdjevac.hr/o-muzeju/postanak-i-ustrojstvo-muzeja/>, pristupljeno 3. kolovoza 2019.

²⁶Đurić, Tomislav - Feletar, Dragutin (1991.). *Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske*. Ogranak Matice hrvatske Koprivnica, Koprivnica. str: 123,124.

3. Turska osvajanja – uloga Đurđevca

Sredinom 16. stoljeća, točnije 1552. godine započelo je teško razdoblje za Podravinu i njezine žitelje. Naime, dok je glavna turska vojska ratovala na teritoriju Ugarske s kraljem Ferdinandom I. Habsburškim, bosanski i požeški sandžakbeg Ulama-beg prodira sa svojom vojskom prema Virovitici. U virovitičkoj se utvrdi nalazio Juraj Brođanin, s jedva pedeset plaćenih vojnika – haramija.²⁷ Juraj Brođanin je tražio pomoć od kapetana Luke Sekelja te mu je ovaj poslao pomoćne čete, no one su stigle prekasno. Turci su zauzeli franjevački samostan pred Viroviticom i odatle topovima gađali virovitičku utvrdu. Utvrda nije mogla izdržati topovske napade i Brođanin ju je predao Turcima.²⁸

Padom Virovitice mnoga sela propadaju, stanovništvo bježi, a strah je obuzeo i Koprivnicu pa i Varaždin, jer su znali da će biti iduća meta Ulama-begovih osvajanja. Uskoro se našao Ulama-beg pred đurđevačkom utvrdom i započeo napad. Nekoliko sati je trajala borba Turaka s malobrojnomo đurđevačkom posadom, a pošto je u bitci poginulo nekoliko odličnijih turskih aga, Ulama je odustao od opsade Đurđevca te se povukao sa svojom vojskom prema jugozapadu.²⁹ Ulama-beg je namjeravao pri povratku zauzeti utvrde Čazmu, Ivanić, Sisak i Kostajnicu. Na uzmak od Podravine i daljnjeg prodora na sjever, najvjerojatnije ga je potaknulo i to što je saznao da su u tursku Posavinu prodrle vojne čete pod vodstvom Petra Erdődyja i kneza Jurja Frankopana. Planirao je brzo izvršiti napad na Erdődyja, ali nije uspio jer je hrvatski pohod već uspješno završio.³⁰

Međutim, godine 1552. i Ulama-begovim uzmakom nije nestala turska opasnost za Đurđevac i čitavu Podravinu. Provale turskih pljačkaša postale su česta pojava u narednim godinama, a strah od odvođenja u roblje, natjerao je stanovništvo u bijeg preko Drave u Ugarsku i prema Štajerskoj.

Sedamdesetih i osamdesetih godina šesnaestog stoljeća turska vojska se više puta našla pred đurđevačkom utvrdom, no ona nikad nije zauzeta ni predana. Godine 1575. turska je vojska pokušala zauzeti utvrdu, ali potaknuta neuspjehom, zapalila je dvije crkve izvan tvrđave, a jedna on njih je bila novosagrađena crkva sv. Jurja. Također, iste godine su Turci otjerali dvjestotinjak grla stoke, koja je bila na ispaši, u okolini Đurđevca. Sljedeće godine Turci su ponovo pokušali zauzeti utvrdu, no bezuspješno. U sukobima je bilo velikih gubitaka

²⁷Feletar, Dragutin (1988.). *Podravina – Općine Đurđevac, Koprivnica i Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti*. str: 76, 77.

²⁸Horvat, Rudolf (1997.). *Hrvatska Podravina – Pretisak*. str: 16, 17.

²⁹Isto: 18.

³⁰Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 37.

na obje strane.³¹ Vojna posada u đurđevačkoj utvrdi sastojala se od oko 130 do 230 hrvatskih i njemačkih plaćenika, ovisno o godini. Među njima bilo je nekoliko vojvoda, zastavnici i kapetan utvrde. Uzdržavanje vojske godine 1580. u Đurđevcu iznosilo je 686 forinti i 30 krajcera. Posljednji značajniji turski napad na Đurđevac dogodio se 1586. godine. Uslijed jake zime čak se i Drava zamrzнула te su tada Turci iz južne Ugarske prešli preko nje i pokušali zauzeti utvrdnu. Iako je i taj put bilo neuspješno, nanesena je velika šteta naseljima i stanovništvu okolice.³²

Godine 1606. i Žitvanskim mirom³³ između Habsburške Monarhije i Osmanskog Carstva, započelo je stabilnije razdoblje za podravski kraj. Primirje je potaknulo obnovu i izgradnju naselja te obradu zapuštenih zemljišta. Prestankom većih turskih provala, razvija se đurđevačko naselje na sadašnjem mjestu.³⁴

3.1. „Legenda o Picokima“

Na temelju neuspješnih turskih opsada grada Đurđevca, u narodu je nastala legenda koja kazuje kako su Đurđevčani uspjeli nadmudriti Ulama-bega i natjerati ga da povuče svoju vojsku. Legenda objašnjava i nadimak stanovnika grada, ali i pijetla kao heraldičko obilježje kraja i samog grada Đurđevca.

Legenda kaže da je turska vojska pod vodstvom silnog Ulama-bega, nakon bezuspješne borbe s đurđevačkim braniteljima, dugo opsjedala grad želeći da se Đurđevčani predaju. U utvrdi je bilo mnoštvo stanovništva koje se tamo sklonilo pred Turcima. I kako su dani odmicali, ponestalo je hrane među narodom. Turci su računali na to da će se Đurđevčani predati uslijed nestašice hrane. Ipak, nisu mogli ni pomisliti da će ih nadmudriti i iz topa ispucati pijetla na njihov tabor. Toga se dosjetila jedna mudra starica, koja je čuvala posljednjeg pijetla u gradu. Znala je da, usred gladi koja je zavládala među svjetinom u utvrdi, jednim pijetlom neće moći nahraniti nikoga, a da im može biti od pomoći svima. Predložila je kapetanu utvrde da ispale tog pijetla na turski tabor i to je zaista spasilo Đurđevac. Ulama-beg je to shvatio kao rujanje njemu i njegovoj vojsci, pretpostavio je da Đurđevčani imaju još hrane u izobilju u utvrdi i da mu se ne isplati više vršiti opsadu grada. Naredio je povlačenje

³¹Isto: 38.

³²Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 39.

³³Mir je sklopljen 11. studenog 1606. godine na ušću rijeke Žitve u Dunav. Mirom je prihvaćen ravnopravan položaj između habsburškog vladara i osmanskog sultana i od tada Habsburgovci prestaju plaćati danak sultanu, što ujedno označava početak pada turske prevlast. Mirom su obje strane zadržale teritorije osvojene tijekom rata te je dogovoreno da se na granici ne smiju podizati nove utvrde.

³⁴Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 39,40.

vojske i bacio „kletvu“ na Đurđevčane rekavši: „A vi tamo, pernati junaci, što picekima bojeve bijete, ime Picoka do vijeka nosili! Picokima vas djeca zvala, a unuci vaši ostat će Picoki!“³⁵

Na temelju ove legende nastala je višednevna manifestacija Picokijada, koja se održava svake godine i ima status zaštićenog kulturnog nematerijalnog dobra Republike Hrvatske. To je jedna od najstarijih kulturnih manifestacija kontinentalne Hrvatske i posjetitelji mogu uživati u različitim folklornim, likovnim, izložbenim i gospodarskim priredbama. Središnji događaj je scenski prikaz legende uz samu utvrdu Stari grad u kojem sudjeluju stotine statista uz prikladne audio i pirotehničke elemente.³⁶

4. Đurđevačka pukovnija

Utemeljitelj Vojne krajine u našim krajevima svakako je kralj Ferdinand I. Habsburški. Godina 1546. uzima se kao početak utemeljenja Varaždinske krajine, tj. kasnijeg Varaždinskog generalata. To je bio obrambeni sustav utvrda koji je sprječavao prodore turske sile. Varaždinska krajina je u početku bila podijeljena na četiri kapetanije, a to su bile koprivnička, križevačka, ivanička i đurđevačka. Đurđevačka utvrda je bila najistočnija točka Varaždinske krajine prema turskoj granici te je u razdoblju od 1548. pa do 1737. godine imala vojni značaj. U njoj je u tom razdoblju bila trajno smještena veća ili manja posada krajišnika, kojima su zapovijedali kapetani, svi redom austrijski grofovi, dok su veći dio posade činili strani plaćenici.³⁷

Krajem 17. stoljeća, prestankom turske opasnosti i ponovnim preuzimanjem kontrole nad teritorijem Slavonije i Ugarske, Varaždinski generalat gubi svoju funkciju i raspravlja se o njegovu ukidanju.³⁸ Iako je kralj Leopold I. bio spreman raspustiti Vojnu krajinu Varaždinskog generalata 1703. godine, tome se usprotivilo Dvorsko ratno vijeće. Tako je područje ostalo u sklopu Vojne krajine jer je bilo prikladno za novačenje vojnika za bilo koje ratište u redovnoj vojsci. Tako su podravski krajišnici sudjelovali u mnogim ratovima. To su bili: Rat za austrijsko nasljeđe (1740.-1748.), Sedmogodišnji rat (1756.-1763.), Bavorski nasljedni rat (1778.-1779.), rat s Turcima (1788.-1791.), Koalijski ratovi (1792.-1805.), rat s Napoleonom 1809., rat Napoleona protiv Rusije 1812. i 1813., oslobodilački rat protiv

³⁵Grad Đurđevac <https://djurdjevac.hr/kultura-i-sport/legenda-o-picokima/>, pristupljeno 3. kolovoz 2019.

³⁶Turistička zajednica grada Đurđevca <https://visitdjurdjevac.hr/picokijada/>, pristupljeno 4. kolovoz 2019.

³⁷Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 44, 45.

³⁸Hrvatski povijesni portal, <https://povijest.net/nastanak-i-ukidanje-durdevacke-pukovnije-i-varazdinskog-generalata/>, pristupljeno 10. kolovoza 2019.

Napoleona 1813.-1815. i borbe u Italiji i Ugarskoj 1848. i 1849.³⁹

Određene reforme Vojne krajine započeo je još car Karlo IV, no tek se je njegova nasljednica carica Marija Terezija posvetila temeljitoj reformi kojom se Vojna krajina reorganizirala. Novim upraviteljem Vojne krajine imenovan je princ Von Hildburghausen koji je objavio vojno-krajiške statute te pristupio osnivanju pukovnija. Tada je Varaždinski generalat upravno reorganiziran u dvije pukovnije – *regimente*, Đurđevačku i Križevačku.⁴⁰ Naziv za krajišnike Križevačke pukovnije bio je *Križoki*, a za krajišnike Đurđevačke *Đuroki*.

Okrug Đurđevačke pukovnije obuhvaćao je teritorij bivših kapetanija Koprivnice i Đurđevca te sjeverni i istočni dio Varaždinskog generalata. Na čelu pukovnije u vojnom i upravnom smislu bio je pukovnik. Kada je ustrojena đurđevačka pukovnija, zbog lakšeg upravljanja, njeno područje je razdijeljeno na dvanaest kapetanija ili satnija, a svaka od njih na manje jedinice stacije ili straže. Prema tome, kapetanije tj. satnije su bile kao kotarevi, a stacije kao općine. Kapetanije koje su pripadale đurđevačkoj pukovniji bile su Grubišno Polje, Kovačica Gornja, Severin, Rača, Veliko Trojstvo, Pitomača, Đurđevac, Virje, Novigrad, Peteranec, Sokolovac i Kapela.⁴¹ Glavni stožer đurđevačke pukovnije najprije je bio smješten u Đurđevcu, a zatim od 1758. godine u novoutemeljenom Bjelovaru. Đurđevcu je sjedište pukovnije omogućilo jačanje prometa, razvoj trgovine i drugih djelatnosti te Đurđevac tada postaje središnje trgovište đurđevačke Podravine. Život krajišnika nije bio nimalo lagodan, ali se smatralo da je služenje caru i monarhiji određena čast koja nosi i određene povlastice obitelji krajišnika. Krajiška prava i obaveze postojala su od samog ustanovljenja Vojne krajine, često su se mijenjala, ali i kršila. Najpoznatiji je Krajiški zakon iz 1807. godine koji je donesen u vrijeme cara Franje Josipa I. Iz tog zakona je poznat način života u Vojnoj krajini.⁴² Nakon ukinuća Varaždinskog generalata i pukovnija 1871. godine donesen je zakon po kojemu su na prostoru bivših pukovnija stvorene imovne općine kojima je podijeljena zemlja, pašnjaci i šume. Teritoriji bivše Vojne krajine pripojeni su civilnoj Hrvatskoj.⁴³ Dakle, od kraja 19. stoljeća moguće je pratiti razvoj Đurđevca i đurđevačke Podravine u jedinstvenom političkom i upravnom sustavu.

³⁹Hodalić, Ivan (2012.). *Iz povijesti đurđevačke Podravine – kako su hrvatski krajišnici „zarobili“ Napoleona 1796. godine*. Matica hrvatska ogranak Đurđevac, Zagreb. str: 128-142.

⁴⁰Isto, 105.

⁴¹Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. str: 46.

⁴²Hodalić, Ivan (2012.). *Iz povijesti đurđevačke Podravine – kako su hrvatski krajišnici „zarobili“ Napoleona 1796. godine*. str: 117, 118.

⁴³Isto, 119.

5. Đurđevac u 19. i 20. stoljeću

Sve do razvojačenja Varaždinskog generalata 1871. godine u đurđevačkoj Podravini službeni jezik je bio njemački. Većinsko stanovništvo su bili Hrvati, a njemački se učio u školama i u sklopu vojne službe. Đurđevac je bio trgovište s nešto manje od 5 000 stanovnika te je imao poštu, školu i crkvu. Nakon razvojačenja Đurđevac se uklopio u sustav Banske Hrvatske što je pogodovalo njegovu razvoju na društveno-kulturnom i gospodarskom planu. Tako su osnovane različite udruge građana, kulturno-umjetničko društvo „Petar Preradović“ 70-ih godina 19. st., a zatim i Dobrovoljno vatrogasno društvo 1890. godine. Godine 1912. završena je željeznička pruga koja je povezala Đurđevac s Osijekom i Zagrebom, što također pogoduje gospodarskom napretku. Dvadesetih godina prošlog stoljeća započela su prva istraživanja nafte i zemnog plina te iskorištavanje istog.⁴⁴ U Đurđevcu je djelovao niz obrtnika, a među njima se istaknula obitelj Braun, o kojoj će više riječi biti u nastavku.

⁴⁴Zvonar, Ivica (2011.) „Nekoliko crtica o povijesti Đurđevca“ str: 295.

5.1. Župna crkva sv. Jurja

Slika 2. Crkva sv. Jurja

Izvor: Varaždinska biskupija [http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/zupe/djurdjevac-dekanat/zupa-djurdjevac/590](http://www.biskupija-varazdinska.hr/biskupija/zupe/djurdjevac/dekanat/zupa-djurdjevac/590), pristup 12. kolovoza 2019.

Sadašnja crkva sv. Jurja izgrađena je 1929. godine na temeljima gdje su u dva navrata svakih sto godina građene zidane crkve, i to 1710. godine crkva Blažene Djevice Marije od Navještenja te 1824. godine crkva sv. Jurja. Razlog propadanja prijašnjih crkvenih objekata je u močvarnom zemljištu. Zbog propadanja temelja i pucanja zidova, u crkvi iz 1824. godine, zabranjena je njezina upotreba. Pošto je prijetila opasnost od urušavanja, žurno se krenulo s izgradnjom nove župne crkve na istom mjestu.⁴⁵ Zbog močvarnog tla i prijašnjeg iskustva, temelji crkve su ukopani na tri metra dubine i leže na drvenim pilonima na kojima se nalazi metar debela betonska ploča na kojoj leži crkva, a za koju je utrošeno 230 vagona šljunka iz Drave. Jedini ostatak prethodne crkve je zidani barokni zvonik koji je preuređen i ugrađen u novu crkvu.⁴⁶ Crkva je elektrificirana odmah po izgradnji, a prva je u Hrvatskoj imala elektrificirana zvona iz 1967. godine. Unutar crkve je dominantan glavni oltar na kojem se

⁴⁵Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*, str: 67,68.

⁴⁶Turistička zajednica grada Đurđevca, <https://visitdjurdjevac.hr/crkve-i-kapelice/>, pristup 4. kolovoza 2019.

nalazi slika sv. Jurja, a koja je prenesena iz stare crkve iz 1824. godine.⁴⁷ Pažnju u crkvi privlači i pet lustera, a najupečatljiviji je onaj središnji koji je u obliku planete Zemlje.

5.2. „Hrvatska Sahara“

Slika 3. *Đurđevački pijesci*

Izvor: Turistička zajednica grada Đurđevca <https://visitdjurdjevac.hr/durdevacki-peski/>, pristup 4. kolovoza 2019.

Specifično pješčano područje prostire se uz desnu obalu rijeke Drave i obuhvaća prostor sjeverno i istočno od Đurđevca, naselja Molve, Kalinovac i Kloštar Podravski. Te najviše naslage eolskog pijeska u Hrvatskoj nazivaju se *Đurđevački pijesci* ili *Hrvatska Sahara*.

Mnogi su se stručnjaci bavili ovim prirodnim fenomenom kako bi razjasnili postanak tolikih količina pijeska na ovom području. Neki od njih bili su Dragutin Gorjanović Kramberger, Mijo Kišpatić, Ivan Kranjčev, Josip Poljak, Dragutin Feletar, Vladimir Blašković, Hrvoje Petrić i mnogi drugi. Prevladava mišljenje kako je nastanak pješčanih sedimenata nastao na prijelazu iz pleistocena u holocen, prije otprilike 9 do 11 tisuća godina.⁴⁸ Ipak, postavljaju se pitanja „otvorenosti“ pijesaka kroz povijest. Iz srednjovjekovnog razdoblja nema zapisa o pijescima. Većinom se spominju močvarni tereni. Povjesničar Hrvoje Petrić pretpostavlja kako je povećana naseljenost u blizini pijesaka

⁴⁷ Balog, Zdenko (2013.). *Gradovi kontinentalne Hrvatske*. Veda, Križevci. str: 81.

⁴⁸ Petrić, Hrvoje (2012.). *Pogranična društva i okoliš – Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17. stoljeću*. Meridijani i Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju, Samobor, Zagreb. str: 42.

tijekom 17. i 18. stoljeća i eolska erozija tla doprinijela „otvaranju“ pješčanih površina.⁴⁹

Godine 1900. objavljen je prvi opis Đurđevačkih pijesaka u Zagrebu od strane učitelja Anke i Milana Poljaka. Oni navode kako je pijesak bio „pokretan“ te je seljacima nanosio velike štete na njivama i vinogradima. Također, pijesak je zatrpavao puteve, dvorišta i vrtove.⁵⁰ U 19. stoljeću pijesak je zadavao neprilike stanovnicima ovoga kraja te se razmišljalo kako ga ukrotiti. Iz tog razdoblja potječe i naziv „krvavi peski“.⁵¹ Tako se krenulo s pošumljavanjem terena borom, bagremom, smrekom i jasenom te se kretanje pijeska sprječavalo ukopavanjem granja zečjaka, borovnice i johe.⁵² Na taj način se riješio problem, ali je dio stavljen pod zaštitu. Godine 1963. dio nepošumljenih površina pijesaka proglašen je specijalnim botaničkim rezervatom.⁵³ Danas su Đurđevački pijesci jedinstveno i prepoznato stanište nekih endemskih vrsta i specifične vegetacije te privlače velik broj posjetitelja i zaljubljenika u prirodu.

5.3. Znameniti Đurđevčani

Kako bih privela kraju opis povijesti Đurđevca nezaobilazno je spomenuti značajne osobe Đurđevca i đurđevačke Podravine koji su svojim radom zadužili ovaj kraj. Đurđevački je kraj bio inspiracija mnogim umjetnicima i kulturnim djelatnicima, svećenicima, prosvjetnim djelatnicima.

Jedan od njih bio je i dr. Ivan Kranjčev (1900.-1957.), profesor geografije, a bavio se etnografijom i etnologijom. Za svojega života nažalost nije primio priznanje za svoj rad, a danas po njemu ime nosi đurđevačka gimnazija.⁵⁴

Zatim, važno je istaknuti već spomenutog slikara Ivana Lackovića Croatu (1932.-2004.), po kojem ime nosi kalinovečka osnovna škola. Ovog znamenitog samoukog slikara javnost je upoznala preko njegovih brojnih izložbi diljem tadašnje Jugoslavije, ali i svijeta. On je isprva stvarao tehnikom ulja na staklu, a kasnije je bio posvećen crtežima i grafikama.

⁴⁹ Isto: 46.

⁵⁰ Kudumija, Mato (1968.). *Đurđevac u svijetu i vremenu*. Mjesna konferencija Socijalističkog Saveza radnog naroda Đurđevac, Đurđevac. str: 105.

⁵¹ Isto: 108.

⁵² Petrić, Hrvoje (2012.). *Pogranična društva i okoliš – Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17. stoljeću*. str: 51.

⁵³ Isto: 52.

⁵⁴ Cik, Nikola (2015.). „Ekonomski razvitak Đurđevca i đurđevačkih konaka – etnografski prikaz (1926.)“ u *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, Vol. 14, No. 28, Koprivnica. str: 153.

Uz Ivana Generalića i Krstu Hegedušića, velikan je hrvatskog naivnog slikarstva.

Uz Đurđevac se veže i znamenita židovska obitelj Braun. Njihov uspon i tragediju opisao je Zdravko Šabarić u istoimenoj knjizi. Oni su bili izuzetno sposobni poduzetnici koji su osnovali prvi moderni parni mlin u Đurđevcu 1885. godine. Uz to su kasnije krenuli u proizvodnju ulja i zlatarstvo. Njihova tragedija je bilo stradanje u logoru Auschwitzu gdje su deportirani tijekom Drugog svjetskog rata. Njihova bogata imovina je zaplijenjena od strane vlasti NDH. Jedini preživjeli član obitelji je Boris Braun (1920.-), sveučilišni profesor i sudionik strahota holokausta, na temelju čijih sjećanja je autor Zdravko Šabarić napisao navedenu knjigu.⁵⁵

Od znamenitih osoba đurđevačke Podravine valja još spomenuti književnicu Božicu Jelušić, kiparicu Ljubicu Matulec, teologa i profesora Ivana Goluba, slikara Petra Grgeca, pjesnika Miroslava Dolenca Dravskog i književnika Grgura Karlovčana.

6. Zaključak

Đurđevac je grad bogate kulturne baštine i kontinuiteta naseljenosti, čiji arheološki nalazi sežu iz srednjovjekovnog razdoblja. Ipak, naseljenost čitavog kraja seže još u prapovijest. Taj, danas maleni, gradić kroz svoju povijest je proživljavao razne teškoće popraćene turskim osvajanjima i prijetnjama, ali i postepeni razvoj kao dio Vojne krajine. Đurđevačka utvrda reprezentativan je spomenik kulture i svjedok stoljetne povijesti grada. Danas je prepoznata njezina vrijednost, ponajviše u događajima iz 16. stoljeća, čime se stanovnici Đurđevca ponose. Na tim temeljima je izgrađen ugled Đurđevca, ali i nadimak *Grad Picoka*. Za kraj, naglasila bih da su grad Đurđevac i njegova povijest vrijedni istraživanja i pažnje zbog iznimnog bogatstva povijesnih tekovina. Prostor za detaljnije proučavanje i istraživanja postoji, a posebnosti koje razlikuju grad Đurđevac od ostalih gradova čine ga vrijednim pažnje svakog povjesničara koji želi dublje ući u kontekst grada i vremena.

⁵⁵Šabarić, Zdravko (2013.). *Obitelj Braun – uspon i tragedija đurđevačke obitelji Braun*. Centar za kulturu Đurđevac, Đurđevac. str: 27, 38, 41, 49.

7. Bibliografija

a) Literatura

1. Balog, Zdenko (2013.). *Gradovi kontinentalne Hrvatske*. Veda, Križevci.
2. Cik, Nikola (2016.). *Ekohistorija Đurđevca i Virja u drugoj polovini 18. stoljeća*. Meridijani, Samobor.
3. Cvekan, Paškal (1991.). *Đurđevac – kakav nije poznat*. Skupština općine Đurđevac, Đurđevac.
4. Đurić, Tomislav - Feletar, Dragutin (1991.). *Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske*. Ogranak Matice hrvatske Koprivnica, Koprivnica
5. Feletar, Dragutin (1988.). *Podravina – Općine Đurđevac, Koprivnica i Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti*. Centar za kulturu – OOUR Muzej grada Koprivnice, Koprivnica.
6. Hodalić, Ivan (2012.). *Iz povijesti đurđevačke Podravine – kako su hrvatski krajišnici „zarobili“ Napoleona 1796. godine*. Matica hrvatska ogranak Đurđevac, Zagreb.
7. Horvat, Rudolf (1997.). *Hrvatska Podravina – Pretisak*. Hrvatsko povijesno društvo Koprivnica i nakladna kuća „Dr.Feletar“ Koprivnica, Koprivnica.
8. Kruhek, Milan – Jeras, Pohl, Zlata – Jagić, Željko (1995.). *Đurđevac – stari grad – Konzervatorska studija*. Regionalni zavod za zaštitu spomenika u Zagrebu, Zagreb.
9. Kudumija, Mato (1968.). *Đurđevac u svijetu i vremenu*. Mjesna konferencija Socijalističkog Saveza radnog naroda Đurđevac, Đurđevac.
10. Obad Šćitaroci, Mladen - Bojanić Obad Šćitaroci, Bojana (1998.). *Dvorci i perivoji u Slavoniji od Zagreba do Iloka*. Šćitaroci, Zagreb.
11. Pavleš, Ranko (2013.). *Podravina u srednjem vijeku*. Meridijani, Koprivnica.
12. Petrić, Hrvoje (2012.). *Pogranična društva i okoliš – Varaždinski generalat i Križevačka županija u 17. stoljeću*. Meridijani i Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju, Samobor, Zagreb.
13. Šabarić, Zdravko (2013.). *Obitelj Braun – uspon i tragedija đurđevačke obitelji Braun*. Centar za kulturu Đurđevac, Đurđevac.

b) Znanstveni članci u časopisima

1. Cik, Nikola (2015.). „Ekonomski razvitak Đurđevca i đurđevečkih konaka – etnografski prikaz (1926.)“ u *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, Vol. 14, No. 28, Koprivnica. 153-175 str.
2. Petrić, Hrvoje (2004.). „O podravskoj historiografiji“ u *Podravina – časopis za multidisciplinarna istraživanja*, Vol. 3, No.5, Koprivnica. 123-142 str.
3. Zvonar, Ivica (2011.). „Nekoliko crtica o povijesti Đurđevca“ u *Cris*, Vol.12., No.1.Križevci. 289-299 str.

c) Mrežni izvori

1. Državni zavod za statistiku,
<https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm>,
pristup ostvaren 31. srpnja 2019.
2. Grad Đurđevac, <https://djurdjevac.hr>, pristup ostvaren 3. kolovoza 2019.
3. Hrvatski povijesni portal, <https://povijest.net>, pristup ostvaren 10. kolovoza 2019.
4. Muzej grada Đurđevca, <https://muzej-djurdjevac.hr>, pristup ostvaren 3. kolovoza 2019.
5. Turistička zajednica grada Đurđevca, <https://visitdjurdjevac.hr>, pristup ostvaren 4. kolovoza 2019.
6. Varaždinska biskupija, <http://www.biskupija-varazdinska.hr/>, pristup ostvaren 12. kolovoza 2019.

8. Prilozi

SLIKE

Slika 1. Utvrda Stari grad Đurđevac.....	6
Slika 2. Crkva sv. Jurja.....	13
Slika 3. „Đurđevački pijesci“.....	14